

Sygn. akt IV U 227/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 lipca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lipca 2023 roku w Sieradzu

odwołania R. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.:

z 17 marca 2023 r. Nr (...)

z 17 marca 2023 r. Nr (...)

z 17 marca 2023 r. Nr (...)

z 17 marca 2023 r. Nr (...)

z 17 marca 2023 r. Nr (...)

w sprawie R. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą(...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z udziałem zainteresowanych: R. S., B. S. i K. W.

o składki na ubezpieczenie społeczne i podleganie ubezpieczeniom społecznym

Oddała odwołania.

Zasądza od R. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od uprawomocnienia się wyroku.

Sygn. akt IV U 227/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 17.03.2023r. (Nr (...)), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022r. poz. 1009, ze zm.), w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z 13.07.2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U.2020.7), ZUS określił dla płatnika składek (...), kwoty należnych składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Decyzją z 17.03.2023r. (Nr (...)), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022r. poz. 1009, ze zm.), w zw. z art. 104 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2022.690) oraz art. 4 ust. 1 ustawy z 23.10.2018r. o Funduszu

Solidarnościowym (Dz.U.2020.1787), ZUS określił dla płatnika składek (...) kwoty należnych składek na Fundusz Pracy, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Solidarnościowy.

Decyzją z 17.03.2023r. (Nr (...)), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w zw. z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, ze zm.), ZUS II Oddział w Ł. stwierdził, że R. S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1.07.2019 – 12.07.2019, jako osoba wykonująca umowę o świadczenie usług - umowę zlecenie u płatnika składek (...). Jednocześnie na podstawie art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2022.2561 ze zm.), ZUS ustalił R. S. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

Decyzją z 17.03.2023r. (Nr (...)), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w zw. z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2022.1009 ze zm.), ZUS II Oddział w Ł. stwierdził, że B. S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1.10.2020 – 22.12.2020, jako osoba wykonująca umowę o świadczenie usług - umowę zlecenie u płatnika składek (...). Jednocześnie na podstawie art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2022.2561 ze zm.), ZUS ustalił B. S. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

Decyzją z 17.03.2023r. (Nr (...)), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w zw. z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2022.1009 ze zm.), ZUS II Oddział w Ł. stwierdził, że K. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 4.11.2019 - 30.11.2019 jako osoba wykonująca umowę o świadczenie usług - umowę zlecenie u płatnika składek (...). Jednocześnie na podstawie art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2022.2561 ze zm.), ZUS ustalił K. W. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

Nie podzielając powyższych decyzji pełnomocnik ubezpieczonych i płatnika ustanowiony w sprawie złożył odwołania, wnosząc o zmianę decyzji poprzez stwierdzenie, że K. W., B. S., R. S., nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, a płatnik składek w związku zawartymi z zainteresowanymi umowami o dzieło, nie podlega obowiązkowi uiszczenia składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i nie podlega obowiązkowi uiszczenia składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Pracy.

W odpowiedziach na odwołanie organ rentowy wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przeważającym przedmiotem prowadzonej przez płatnika składek działalności gospodarczej określonym w CEIDG jest produkcja pozostałych wyrobów z gumy (PKD 22.19.Z), remonty sprzętu wojskowego, produkcja sprzętu polowego dla wojska.

W dniu 8.08.2019r., pomiędzy Skarbem Państwa – (...) (...) Oddziałem (...) jako zamawiającym, a (...) – jako wykonawcą, została zawarta umowa, której przedmiotem był zakup i dostawa fabrycznie nowych części zamiennych do pojazdów H., S. (...) i jego odmian, J., S. (...) oraz oponcz do pojazdów ciężarowych do jednostek i instytucji

będących na zaopatrzeniu (...) (...) Oddziału (...). Załącznik do umowy stanowił formularz cenowy (**umowa Nr (...) z załącznikiem k. 34 – 38/akta sprawy**).

W dniu 16.09.2020 pomiędzy Skarbem Państwa – (...) Zarządem (...) w L. – jako zamawiającym, a R. U. – jako wykonawcą, została zawarta umowa Nr (...), której przedmiotem było zlecenie wykonawcy wykonania dostawy łóżek polowych składanych, stołów polowych kwadratowych składanych z metalową podstawą, stołów kasynowych klubowych świetlicowych, wieszaków do ubrań stojących metalowych, stojaków na broń na metalowej podstawie; dostawa realizowana w pięciu pakietach. Pakiet Nr 1 obejmował łóżka polowe składane metalowe w ilości 150 sztuk (**umowa k. 39 – 44/akta sprawy**).

W dniu 9.08.2019r., pomiędzy Skarbem Państwa (...) Bazą (...) w W. – jako zamawiającym, a R. U. – jako wykonawcą, została zawarta umowa, której przedmiotem było przywrócenie pełnej sprawności technicznej sprzętu wymienionego w ust. 9 paragrafu, poprzez wykonanie napraw oraz wszelkich innych koniecznych czynności wskazanych w (...) (...) określonych w załączniku nr 2 do umowy (**umowa k. 45 – 52/akta sprawy**).

Płatnik składek (...) zawarł z zainteresowanymi: K. W., B. S., R. S. , umowy cywilnoprawne nazwane umowami o dzieło, za określonym wynagrodzeniem. W zawartych umowach płatnik składek określił przedmiot umów jako: wytrawianie zbiorników na wodę – termin zakończenia umowy to 30.11.2019r., montaż wyposażenia polowego – termin zakończenia umowy to 22.12.2020r., wykonanie 15 sztuk plandek – termin zakończenia umowy to 12.07.2019r. (**kserokopie umów o dzieło k. 89, 95, 99/akta ZUS**).

W okresie od 4.11.2022 - 17.11.2022, ZUS przeprowadził kontrolę płatnika składek (...) w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolą objęto okres od stycznia 2019 - grudnia 2021 (**protokół kontroli z 17.11.2022r. k. 111-141/akta ZUS**).

Płatnik składek z tytułu zawartych umów nie dokonał zgłoszenia zainteresowanych do ubezpieczeń oraz nie zadeklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w okresie i w kwotach wskazanych w sentencji decyzji. Płatnik składek nie złożył wymaganych dokumentów korygujących.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym. Poza ww. materiałem dowodowym, skarżący nie zaoferował sądowi innych dowodów na potwierdzenie stanowiska w sprawie. Co ważne, umowy na wykonanie usług zostały zaliczone w poczet dowodów jedynie na wniosek pełnomocnika ZUS.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 4 oraz art.12 ust.1 ustawy z dnia 13.10. 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.137.887 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają m.in. osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane dalej "zleceniobiorcami". W myśl art. 9 ust. 4a cyt. ustawy, takim ubezpieczeniom podlegają również obowiązkowo osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty. Analogicznie sytuacja odnosi się do ubezpieczenia zdrowotnego (art. 66 ust. 1 pkt 1e ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz.1027 ze zm.). Ustawodawca nie nakłada natomiast takiego obowiązku na osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło. Stąd, zasadnicze znaczenie w sprawie miała ocena, czy w ustalonym stanie faktycznym zawarte umowy spełniają ustawowe przesłanki umowy o dzieło czy, jak wywodził organ rentowy, były umowami o świadczenie usług.

W ocenie Sądu objęcie zainteresowanych obowiązkowymi ubezpieczeniami w okresach wskazanych w decyzji, jako osób wykonujących umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) jest prawidłowe.

Zgodnie z art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający zobowiązuje się ze swej strony do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem świadczenia przyjmującego zamówienie jest więc wykonanie dzieła, które może polegać na jego stworzeniu lub przetworzeniu do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało. Dzieło może mieć przy tym postać materialną lub niematerialną. W uregulowaniu kodeksowym brak jest jednak bliższego określenia głównego przedmiotu świadczenia przyjmującego zamówienie. W doktrynie i orzecznictwie „dzieło” określane jest jako rezultat pracy fizycznej lub umysłowej, materialny lub ucieleśniony materialnie, mający cechy pozwalający uznać go za przedmiot świadczenia przyjmującego zamówienie (por. wyrok SN z 18.06.2003r., II CKN 269/01).

Wykonanie dzieła najczęściej przybiera więc postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian w rzeczy już istniejącej, czyli jej naprawienie, przerobienie lub uzupełnienie. Poza rezultatem materialnym, dzieło może jednak powstać także w postaci niematerialnej, która może, lecz nie musi być ucieleśniona w jakimkolwiek przedmiocie materialnym, byle zostały utrwalone w postaci poddającej się ocenić ze względu na istnienie wad lub gdy można uchwycić istotę osiągniętego rezultatu (por. wyrok SN z 3.11.1999r., IV CKN 152/00). Można też spotkać pogląd, że cechą dzieła jest to, że z chwilą ukończenia nabywa autonomiczną wartość w obrocie (por. wyrok SA w Rzeszowie z 10.10.2012r., III AUa 698/12). W umowie o dzieło istotne osiągnięcie zindywidualizowanego rezultatu określonych prac. Przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy (vide wyrok SN z 8.11.2013r., II UK 157/13).

Z kolei art. 750 k.c. stanowi, że do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednie przepisy o zleceniu (art. 734§1 k.c.). Jak wskazuje się w judykaturze, umowa o świadczenie usług polega na zobowiązaniu dłużnika do podjęcia wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności. Celem umowy o świadczenie usług jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia konkretnego rezultatu. Treść zobowiązania dłużnika pozostaje bowiem w ścisłej zależności od natury stosunku prawnego. W zobowiązaniach starannego działania podjęcie przez dłużnika wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności oznacza, że dłużnik wykonał zobowiązanie, pomimo iż nie osiągnięto określonego celu umowy (por. wyrok SA w Katowicach z 21.11.2019r., III AUa 2290/18).

W orzecznictwie wskazuje się, że kwalifikacja prawna umów cywilnoprawnych, których przedmiotem jest świadczenie pracy, czyli umowy o dzieło (art. 627 k.c.) oraz umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.) jest trudna. Umowa o dzieło różni się od umowy o świadczenie usług bądź umowy zlecenia brakiem stosunku zależności między stronami i koniecznością osiągnięcia oznaczonego, a zatem zindywidualizowanego i konkretnego rezultatu ludzkiej pracy w szerokim tego słowa znaczeniu, gdy w drugim rodzaju umów decydujący nie jest rezultat, lecz wykonanie pracy jako takiej. Zakłada się przy tym, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt oraz być obiektywnie osiągalny i pewny. Nie ma przy tym wątpliwości, że użyty w treści art. 627 k.c. termin: „oznaczenie” odnosi się do następującego pierwotnie w trakcie układania postanowień umownych – „oznaczenia” indywidualnego efektu, natomiast w przypadku umowy „o świadczenie usług” (art. 750 w zw. z art. 734 k.c.) – użycie zwrotu „świadczenie usług”, opisuje – poprzez samo użycie liczby mnogiej – kategorię powtarzających się działań (zobowiązanie ciągłe). Trzeba też mieć na względzie, że stosunek prawny wynikający z umowy o dzieło nie ma charakteru zobowiązania trwałego (ciągłego). Stanowi zobowiązanie do świadczenia jednorazowego i to po obu stronach tego stosunku zobowiązaniowego.

W doktrynie i orzecznictwie wyrażany jest pogląd, że nie można uznać za dzieło czegoś, co nie odróżnia się w żaden sposób od innych występujących na danym rynku rezultatów pracy – materialnych bądź niematerialnych, gdyż wówczas zatraciłby się indywidualny charakter dzieła. Dzieło nie musi wprawdzie być czymś nowatorskim i nie występującym jeszcze na rynku, jednak powinno posiadać charakterystyczne, wynikające z umowy cechy, umożliwiające zbadanie, czy dzieło zostało wykonane prawidłowo i zgodnie z indywidualnymi wymaganiami bądź upodobaniami zamawiającego. Zatem przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy. Dzieło jest

wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej z góry przewidziany i określony w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy (por. wyrok SN z 14.11.2013r., UK 115/13).

W ocenie Sądu, brak podstaw do uznania, że zawarte przez płatnika składek z zainteresowanymi umowy, których przedmiotem było wytrawianie zbiorników na wodę poprzez działanie nań środkami chemicznymi typu (...), montaż wyposażenia polowego, czy wykonanie 15 sztuk plandek, były umowami o dzieło. Zdaniem Sądu, charakter łączącego strony umów stosunku prawnego, odpowiada jedynie umowie o świadczenie usług, nie zaś umowie o dzieło, a zatem należy do nich stosować odpowiednio przepisy o zleceniu. Mając na uwadze treść zawartych umów, w tym jej przedmiot, bezsprzecznie związany z rodzajem prowadzonej przez płatnika działalności, należy uznać, że umowy były tak skonstruowane aby umożliwić/wspomóc sprawną, bieżącą realizację zobowiązań wynikających z umów zawartych z kontrahentem (wojsko). W umowie zamawiający nie określił szczegółowych parametrów zleconej pracy, tj. przedmiot umów nie został skonkretyzowany, a ograniczył się jedynie do czynnościowego określenia powierzonych prac. Charakter wykonywanych prac wskazuje przede wszystkim na działanie, wykonywanie pewnych czynności (świadczenia usług), niż na przedstawienie rezultatu swojej pracy w postaci wyodrębnionego dzieła. Wymienione czynności były realizowane w pewnym przedziale czasowym, przewidzianym umową co oznacza, iż wykonywanie szeregu powtarzalnych czynności, nawet gdy prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiane jako rezultat i kwalifikowane jako realizacja umowy o dzieło. Umowy były zawarte w ramach prowadzonej działalności przez płatnika na wykonanie powtarzalnych czynności. Wobec powyższego, zawarte umowy spełniają warunki umów o świadczenie usług, do których z mocy art. 750 k.c., stosuje się przepisy o zleceniu i stanowią podstawę do zgłoszenia i objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami.

Obowiązek rozliczenia składek ciąży na płatniku składek. W tym zakresie szczegółowe regulacje zawiera: w zakresie ubezpieczeń społecznych - ustawa z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, ze zm.), a w szczególności, art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11, art. 18 ust. 1, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1. W zakresie ubezpieczenia zdrowotnego - ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022r., poz. 2561 ze zm.), a w szczególności: art. 81 ust. 1 i 6.

Płatnik składek, jest zobowiązany w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, przekazać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumenty związane z ubezpieczeniami społecznymi określone w ustawie za okres objęty decyzją. Dokumenty rozliczeniowe składane za dany miesiąc jako wykonanie ustaleń pokontrolnych, powinny być oznaczone kolejnym numerem identyfikatora dla dokumentów korygujących składanych za dany miesiąc. Ponadto płatnik składek, zobowiązany jest do opłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, naliczonymi na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2022 r. poz. 2651 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego, biorąc pod uwagę liczbę decyzji, orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. (Dz. U.2018.265 j.t. ze zm.).